

**BÖLGESEL KALKINMA ARACI OLARAK BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI:
MACARİSTAN ÖRNEĞİ**

Yrd. Doç. Dr. Sefa USTA

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İ.İ.B.F
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

Öğr. Gör. Bilal AKYOL

Kırklareli Üniversitesi
Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu

ÖZET

Çalışmanın temel sorunsalı, Macaristan'da Kalkınma Ajanslarının, bölgesel kalkınma ekseninde değerlendirilmesidir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında, öncelikle kalkınma ve bölgesel kalkınmaya yönelik kavramsal çerçeve ele alınmaktadır. Daha sonra, bölgesel kalkınma ajansları, örgütsel yapısı, görevleri, işlevleri kapsamında incelenmektedir. Son olarak, bölgeselleşme ve bölgesel kalkınma konuları çerçevesinde, Macaristan'da Bölgesel Kalkınma Ajansları irdelenmektedir. Çalışma sonuç ve değerlendirme bölümüyle nihayetlenmektedir. Bu kapsam doğrultusunda hazırlanan çalışmada eleştirel literatür taraması yönteminden ve betimleyici araştırma yönteminden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Bölge, Bölgesel Kalkınma, Bölgesel Kalkınma Ajansları, Macaristan

**REGIONAL DEVELOPMENT AGENCIES AS A TOOL FOR REGIONAL
DEVELOPMENT: THE CASE OF HUNGARY**

ABSTRACT

The basic question of the study is to evaluate Development Agencies in Hungary in the regional development axis. In this context, the scope of work, primarily discussed the conceptual framework for the development and regional development. Then, the regional development agencies are examined in the framework of organizational structure, tasks, and functions. Finally, within the framework of regionalization and regional development issues, Regional Development Agencies in Hungary are discussed. The study is concluded by final and the evaluation section. The study, prepared in accordance with this scope, has benefited from the critical literature review methods and descriptive research methods.

Keywords:Development, Region, Regional Development, Regional Development Agencies, Hungary.

GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte, ülkelerin siyasal, yönetsel ve ekonomik sistemleri çeşitli değişikliklere uğramaya başlamıştır. Küreselleşmenin yansıması olarak, ülkelerin kamu yönetimi sistemleri değişim ve dönüşüme karşı tepkisiz kalamamaktadır. Kamu sektörü ve özel sektör işbirliği içinde hareket edilerek hizmet sunulmasının amaçlandığı bölgesel kalkınma ajansları da bu değişim ve dönüşümün tezahürüdür.

Macaristan'ın siyasal, ekonomik ve yönetsel yapısının şekillenmesinde Avrupa Birliği'nin önemli bir rolü bulunmaktadır. Avrupa Birliği sürecinde, Macaristan'da bölgesel politikalar belirlenmeye başlanmış ve bölgesel kalkınma ajansları uygulamaya geçirilmiştir. Macaristan'da Bölgesel Kalkınma Ajansları aracılığıyla, bölgelerarası gelişmişlik düzeyi farklılığının giderilmesi ve bölgesel kalkınmanın ve gelişmenin sağlanması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda, kalkınma ve bölgesel kalkınma konularının genel hatlarıyla incelendiği çalışmada, bölgesel kalkınmada önemli bir rol oynayacağı düşüncesinden kaynaklı oluşturulan, Bölgesel Kalkınma Ajansları ele alınmaktadır. Çalışmanın son kısmında, Macaristan'da bölgeselleşme ve bölgesel kalkınma ajanslarının oluşumu ve tarihsel gelişimi, Bölgesel Kalkınma Ajanslarının işlev ve faaliyetleri irdelenmeye ve değerlendirilmeye çalışılmaktadır.

1. BÖLGESEL KALKINMA: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kalkınma, sadece ekonomiyi ile ilgili değil aynı zamanda sosyal, kırsal kalkınma vb. ile birlikte değerlendirilmelidir (Erbaş, 2014:66). Büyüme ve kalkınma kavramları birbirini tamamlamaktadır ancak aralarında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Genel olarak büyüme; yatırım, çıktı, tüketim ve gelir cinsinden ekonomi ölçeğindeki nicel değişimi ifade etmekteyken; kalkınma ise; kurumlarda, davranışlarda teknolojiye yeniliği de (inovasyon) içeren ekonominin yapısındaki nitel değişimi de kapsayan bir kavramdır (Erbaş, 2014:67). Yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı üzere büyüme sadece ekonomi verilerindeki artışları; kalkınma ise sadece ekonomik bağlamda değil aynı zamanda sosyal ve kültürel bağlamda da yukarı yönlü hareketi ifade etmek için kullanılmaktadır.

Kalkınma dereceleri ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte aynı ülke sınırları içerisindeki bölgelerde de ciddi kalkınma farklılıkları bulunmaktadır. Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bölgelerarası kalkınma farklılıkları ciddi boyutlara varmaktadır.

Bir ülkede ve o ülkedeki bölgeler arasında; üretilen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla ve ilgili bölgelerin üretimden aldıkları paylar, o bölgelere yapılan eğitim ve sağlık harcamaları gibi alanlardaki farklılıklar sebebiyle gelişmişlik farklarının ortaya çıkması muhtemel bir durum olarak değerlendirilmektedir. Az gelişmiş ülkelerde gelişmiş ülkelere oranla, bölgelerarası gelişmişlik farklarının daha fazla olduğu ifade edilmektedir (Işık vd. 2010:2).

Bölgelerarası dengesizlik birçok ülkede -farklı oranlarda olsa da- ortaya çıkan bir sorundur. Bölgeler arasındaki dengesiz ekonomik gelişme, ülkelerin demografik yapılarını olumsuz yönde etkilemiştir. Bunun sonucunda, az gelişmiş bölgelerden sanayinin yoğun olduğu kesimlere doğru önemli oranda göç gerçekleşmeye başlamıştır. Göç veren bölgelerin, yetişmiş insan gücünü kaybetmeleri sebebiyle, dezavantajlı konumları daha derinleşirken, gelişmiş bölgeler ise göç eden çok sayıda insanı iskân etmekte zorlanmıştır. Bu şekilde, şehirler gereğinden daha fazla ve plansız büyüyerek pek çok hizmeti sağlayamaz konuma gelmişlerdir (Eryılmaz ve Tuncer, 2013:167).

Gelişmişlik farklılıklarının nedenleri üç ana başlık altında toplanabilir; tabii ve coğrafi dengesizlik, ekonomik dengesizlik ve sosyal dengesizlik. Tabii ve coğrafi dengesizlik; bir bölgedeki iklimin, doğal kaynakların tarıma elverişli olup olmadığı ve bunun sonucunda ise tarıma elverişli şartları taşıyan bölgenin avantajlı olmasıdır. Avantajlı olan bölge diğer bölgelere göre daha kolay ve hızlı kalkınabilecektir. Ekonomik dengesizlik ise; aynı üretim faktörlerinin eşit olmayan dağılımları veya üretim faktörlerinin bölgelerarası farklı verimlilik göstermeleridir. Sosyal dengesizlik durumu ise; gelir seviyesi ve gelir artış hızı yüksek olan bölgelerdeki eğitim, sağlık ve altyapı gibi unsurların düşük olan bölgelere oranla daha hızlı gelişme göstermeleridir (Bildirir, 2005: 6).

Aynı ülke sınırları içerisinde bulunmalarına rağmen bölgeler arasında yaşanan bu kalkınma sorununu çözmek amacıyla özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra hükümetler çeşitli politika arayışlarına girmişlerdir. Bölgesel kalkınmaya yönelik olarak, bölgesel bağlamda ekonomik canlılığı arttırmak, örgütlemek ve geliştirmek amacıyla, merkezi idare dışında tam veya yarı bağımsız kurumsal yapıların ve bölgesel anlamda teşvik politikalarının uygulanmasının dünyada ilk örneği 1933 yılında ABD’de kurulan Tennessee Valley Authority’dır (Atalık, 2012). Bu şekilde bölgesel kalkınmaya yönelik politikalar üretilmeye ve bölgesel kalkınmaya ilişkin mekanizmalar oluşturulmaya başlanmıştır.

2. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI

Avrupa Birliği Kalkınma Ajansları Birliği (EURADA) Bölgesel Kalkınma Ajansları için "sektörel veya genel gelişim problemlerini tanımlayan, çözüm için çeşitli fırsatlar ve

yöntemler sunan ve problemlerin çözümlerini en iyi şekilde uygulamak için projeler geliştiren yapılarıdır" şeklinde bir tanımlamaya gitmiştir (Altınışık ve Peker, 2010:146).

Sosyal politika ekseninde, ülke içerisindeki belirli bir bölgenin toplumsal ve ekonomik gelişimini sağlamak, Bölgesel Kalkınma Ajanslarının temel amacıdır. Bu kuruluşlarının asıl görevi, bir yandan bölgenin planlama amaçlarını, diğer yandan da buna yönelik olarak girişimleri desteklemesidir. Bu şekilde, bölgenin başarı ve refahının artması ile toplumsal düzeninin oluşmasının sağlanmasının mümkün olacağı ifade edilmektedir (Küçükali, 2013:209).

Bölgesel kalkınma ajanslarının temel amaçları bir takım hizmetler vermek suretiyle bölgedeki ekonomiyi canlandırmak, bölgede var olan girişimci potansiyelini canlandırmak, bölge halkının kalkınmaya katılımını ve kalkınmadan yararlanmasını sağlamaktır (Arslan, 2010: 90).

Merkezi bütçe tarafından finanse edilmelerine rağmen, hiyerarşik devlet idaresinin parçası olmamaları, 1950'lerde ve 1960'larda Batı-Avrupa'da oluşturulmaya başlanan Kalkınma ajanslarının ortak özellikleridir. Bu tür kuruluşların, ekonominin ve bölgesel kalkınmanın teşvik edilmesi işlevi görüyor olmaları, altı çizilmesi gereken önemli bir husustur (Kovacs, 2015: 95).

Dünyadaki Bölge Kalkınma Ajanslarının sıklıkla yürüttüğü başlıca görevler şu şekilde sıralanabilir (Özen, 2005:8):

- Bilgi bankaları oluşturarak bölgeyi izlemek,
- Bölgesel kalkınma için stratejik planlar hazırlamak ve planların uygulanmasını takip etmek,
- Girişimci ve yatırımcılar için bilgi vermek ve onlara teknik destek sağlamak,
- Yerel girişimcilerin yatırımlarını desteklemek,
- Yabancı yatırımcıları bölgeye çekmek amacıyla tanıtım faaliyetleri gerçekleştirmek,
- KOBİ'ler için finans kaynakları sağlamak,
- Yerel, ulusal veya uluslararası fonlar, kredi kuruluşları ve bankalarla işbirliği içerisinde hareket etmek,
- Yeni buluş ve teknolojilerin tanıtılmasına yönelik çaba göstermek,
- Eğitim, altyapı, yol ve enerji faaliyetlerini izlemek,
- Bölgedeki ulusal ve uluslararası ağ yapılarının geliştirilmesini sağlamak.

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının sayılarının ve etkinliklerinin önemli ölçüde artış göstermesi, Avrupa Birliği'nin 1990 yılından sonra büyük meblağlarda rekabete

dayalı bölgesel kalkınmaya yönelik fonlar sağlamaya başlamasından sonra ortaya çıkmıştır. Üye ülkelerde merkezi hükümetlerin girişimleri sonucu Avrupa Birliği bölgesel fonlarından etkin ve verimli bir biçimde yararlanmak amacıyla yeni Bölgesel Kalkınma Ajansı modelleri oluşturulmuş ve bunlar kamu kaynakları kullanılarak finanse edilmişlerdir. Avrupa Birliği'ne sonradan katılan Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Polonya, Estonya, Litvanya da Bölgesel Kalkınma Ajansları ile 1990'lı yıllarda doğrudan Avrupa Birliği'nin isteği üzerine tanışmış, hatta doğru Avrupa ülkelerinin Bölgesel Kalkınma Ajansları bizzat Avrupa Birliğinin görevlendirdiği uzmanlar tarafından ve ilk aşamada Avrupa Birliğinden sağlanan fonlarla kurulmuştur (Özen, 2005: 2).

Avrupa Birliğinde Bölgesel Kalkınma Ajansları genel olarak, üniter devlet yapısına sahip ülkelerde bir bakanlığa bağlı durumda iken; Federal yapıdaki ülkelerde ise özerk bir yapıya sahip ve genellikle kamu veya özel şirket statüsündedirler. Bölgesel Kalkınma Ajansları ülkeler itibariyle yasal statülerine göre şu şekilde tasnif edilmektedir (Eryılmaz ve Tuncer, 2013:170; EURADA, 1999: 33; Özen, 2005:5):

- Kamu limited şirketleri statüsünde faaliyet gösterenler (İtalya, İrlanda, Portekiz, Hollanda)
- Özel hukuka tabi kamu kuruluşu statüsünde faaliyet gösterenler (İspanya)
- Yarı özerk kamu şirketleri şeklinde faaliyette bulunanlar (Almanya)
- Bakanlık dışı kamu kurumu niteliğinde işlev görenler (İngiltere)
- Karma ekonomi şirketleri statüsünde faaliyet gösterenler (Fransa)
- Kamu-özel sektör şirketleri statüsünde faaliyet gösterenler (Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Estonya)
- Kâr amacı gütmeyen birlik şeklinde faaliyette bulunanlar (Macaristan)
- Vakıf statüsünde işlev ve faaliyet gösterenler (Danimarka)
- Belediye girişimi şeklinde faaliyette bulunanlar (Yunanistan)
- Belediyeler arası ajans biçiminde işlev görenler (Belçika, Romanya)
- Limited şirket statüsünde faaliyet gösterenler (İsveç).

Avrupa'da kalkınma ajanslarının bazıları (Fransa, İspanya ve Belçika'nın Flaman Bölgesi gibi) yasal düzenlemeler ve kanunlarla kurulurken, bazıları (İrlanda, İskoçya, Adalar ve Hollanda gibi) ise doğrudan devlet eliyle oluşturulmuştur. Almanya, Yunanistan ve Danimarka gibi ülkelerde kurulan Kalkınma Ajansları mevcut yasal düzenlemeler doğrultusunda hayata geçirilmiştir. Ayrıca, son yıllarda merkez yönetimden daha özerk olabilmeleri için kalkınma ajanslarının yasal statülerinin daha otonom bir hale getirildiği ya da özelleştirildiği ifade edilmektedir (Özen, 2005: 6).

3. MACARİSTAN'DA BÖLGESELLEŞME POLİTİKALARI VE BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI

Macaristan'da, Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde NUTS adı verilen İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasına ağırlık verilerek, bölgeselleşme teşvik edilmiş ve halen teşvik edilmeye devam edilmektedir. 1996 yılında çıkarılan Bölgesel Planlama ve Kalkınma Kanunu ile birlikte, istatistiki planlama bölgesi ve kalkınma bölgesi olmak üzere iki bölgesel yapı oluşturulmuştur (Atatorun ve Okçu, 2013: 500). Bu bağlamda, Macaristan'da Avrupa Birliği'nin etkisiyle bölgesel politikalar oluşturulmaya çalışılmıştır (Şinik, 2010:94).

Macaristan'da bölgesel kalkınma konusunda geçmişe uzanan bir deneyim olsa da bölgeselleşme politikalarının süreklilik kazanması, 1990 yılında Bölgesel Politika ve Çevre Bakanlığı'nın kurulmasıyla gerçekleşmiştir. 1998 yılında bakanlığın ismi Tarım ve Bölgesel Kalkınma Bakanlığı olarak değiştirilmiştir. Macaristan'da bölgeselleşme politikalarının oluşturulmasında, Kalkınma Bakanlığı merkezi düzeyde yetkilidir. (Övgün, 2011: 270).

1996 yılında temel ilkesi bölgeselleşme olan bir kanun hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Kanun ile Macaristan'ın gelecekteki idari bölümlenmesi konusunda bir netlik sağlanamamıştır. Kanun yapıcılar bu çelişkili durumu, özel bir kurum oluşturarak ortadan kaldırmaya çalışmış ve farklı mekânsal ölçeklerde kalkınma konseylerini hayata geçirmiştir (Kovacs, 2015: 99). Diğer taraftan, Macaristan'da bölgeselleşme için Kalkınma Bölgesi bir araç olarak görülmüş, bir veya birden fazla ili içerisine alarak serbest birlik aracılığıyla birleştirilmiştir. 1998 yılında Ulusal Bölgesel Kalkınma Anlayışı çerçevesinde parlamento tarafından karar çıkarılarak, NUTS sistemi ile uyumlu olarak yedi istatistiki bölge oluşturulmuştur (Atatorun ve Okçu, 2013: 500).

Harita: Macaristan'da Bölgeler

Kaynak: "Regions Hungary", <https://commons.wikimedia.org>, 2015

1999 yılına gelindiğinde, Bölgesel Planlama ve Kalkınma Kanunu'nda değişiklikler yapılarak, planlama bölgelerinde Bölge Kalkınma Konseyleri'nin kurulması zorunlu hale getirilmiştir. Bu kanun doğrultusunda, planlama bölgelerinde Kalkınma Konseyleri'nin bir organı, kararlarını etkin bir şekilde uygulama aracı olarak Bölgesel Kalkınma Ajansları hayata geçirilmiştir (Atatorun ve Okçu, 2013: 501).

Bölgesel Kalkınma Ajansları, birçok ülkede olduğu gibi Macaristan'da da Avrupa Birliği'nin bölgesel politikasının yönetiminden sorumlu olmak üzere oluşturulmuştur (Şinik, 2010:94). Hatta, bölgesel kalkınma ajansları doğrudan Avrupa Birliği'nin görevlendirdiği uzmanlarla ve ilk aşamada Avrupa Birliği finansmanı ile kurulmuştur (Özen, 2005: 5).

Bölgesel Planlama ve Kalkınma Kanunu'nda 2004 yılında değişiklik yapılarak, kalkınma ajansları güçlendirilerek, varlığı garanti altına alınmıştır. Bu yıl içerisinde, Macaristan'ın bölgesel kapasitesinin zayıf olduğu ve yapısal fonların merkezi yönetim tarafından yönetilmesi gerektiği Avrupa Komisyonu tarafından vurgulanmıştır. Bu öneri doğrultusunda, bölgesel politikalarda merkezileşmeye gidilmiş, Kalkınma Konseyleri zayıflayarak, bölgesel aktörlerle işbirliği yapma görevi yüklenmiştir. 2007-2013 arası dönemde hazırlanan Ulusal Kalkınma Planı, planlama sürecinde bölgelerin önemine vurgu yapsa da, hükümet tarafından merkezîyetçi yaklaşım devam etmiş ve Bölgesel Kalkınma Konseyleri danışman ortaklar, bölgesel kalkınma ajansları ise katkıda bulunan kurumlar olarak tasarlanmıştır. Bu bağlamda, Bölgesel Kalkınma Ajanslarının zayıflaması ile bu kurumlar merkezileşmenin bir aracı haline getirilmiştir (Atatorun ve Okçu, 2013:501).

2015 yılı itibarıyla ülke genelinde Merkez Macaristan Bölgesel Kalkınma Ajansı, Merkez Transdanubia Bölgesel Kalkınma Ajansı, Güney Transdanubia Bölgesel Kalkınma Ajansı, Güney Büyük Ova Bölgesel Kalkınma Ajansı, Kuzey Büyük Ova Bölgesel Kalkınma Ajansı, Kuzey Macaristan Bölgesel Kalkınma Ajansı (Norda) ve Batı Transdanubian Bölgesel Kalkınma Ajansı olmak üzere yedi adet bölgesel kalkınma ajansı faaliyet göstermektedir.

Merkez Macaristan Bölgesel Kalkınma Ajansı, 2000 yılında kurulmuş ve Budapeşte de faaliyet göstermektedir. Kar amacı gütmeyen kamu yararına bir şirket statüsünde faaliyet göstermekte, planlama ve programlama, hizmet içi eğitim gibi hizmetler sunmaktadır. (proregio.hu, 2015).

Merkez Transdanubia Bölgesel Kalkınma Ajansı 1997 yılında kurulmuş olup turizm, insan kaynakları, ulaşım ve haberleşme gibi alanlarda faaliyetler yürütmektedir. Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya ve Veszprém şehirlerinde faaliyette bulunan ajans kar amacı gütmeyen şirket statüsündedir (www.kdrfu.hu, 2015).

Güney Transdanubia Bölgesel Kalkınma Ajansı 1998 yılında kurulmuş olup çeşitli hibe programları şeklinde 63000 den fazla geliştirme projesi için yaklaşık 267 milyar Forints tutarında sübvansiyon sağlamıştır (deldunantul.com, 2015).

Güney Büyük Ova Bölgesel Kalkınma Ajansı ise, 1999 yılında faaliyete başlamış olup kar amacı gütmeyen bir şirket statüsündedir. Bács-Kiskun, Békés, Csongrádillerinde faaliyette bulunmaktadır. Kalkınma ve çevre alanlarında, iç kaynaklardan finansman sağlama ve ortaklık kurma gibi yöntemlerden yararlanarak işlevlerini yürütmektedir (darfu.hu, 2015).

Kuzey Büyük Ova Kalkınma Ajansı 2000 yılında kurulmuş olup, kamu yararına çalışan bir kuruluş olarak faaliyet göstermektedir. Kuzey AlföldJász-Nagykun-Szolnok bölgesi de dâhil olmak üzere Hajdú-Bihar ve Szabolcs-Szatmár-Bereg şehirlerinde faaliyetlerde bulunmaktadır. Ekonomik gelişme, kalkınma, turizm, ulaşımın yanı sıra kentsel ve bölgesel olarak kalkınmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirmektedir (eszak-alfold.hu, 2015)

Kuzey Macaristan Bölgesel Kalkınma Ajansı NUTS2 standartlarına uygun olarak Planlama-İstatistik 7 bölge kurulması öngörülen Bölgesel Kalkınma yasasının bir sonucu olarak Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves ve Nógrád şehirlerinde faaliyet göstermek üzere 1999 yılında kurulmuştur. 90 bölgesel kalkınma uzmanını istihdam eden ajans, ekonomik kalkınma, turizm, insan kaynakları/yerel toplum sorunları, yerleşme, ulaştırma ve çevre konularında çalışmalar yapmaktadır (www.norda.hu, 2015).

Batı Transdanubian Bölgesel Kalkınma Ajansı, 1999 yılında oluşturulmuş, kar amacı gütmeyen bir şirket statüsünde Transdanubian bölgesi genelinde faaliyetlerini yürütmektedir. Ajansın yaklaşık 70 çalışanı bulunmaktadır. Ajansın, yerel girişimleri teşvik, ekonomik kalkınma, bölge içinde ve dışında profesyonel ilişkiler kurmak ve işletmek gibi aktif rolleri bulunmaktadır. Kalkınma Ajansı bölgesel ekonomik kalkınma, turizmi geliştirme, kentsel gelişim, ulaştırma altyapısının geliştirilmesi, yerel ve bölgesel kamu hizmetlerinin geliştirilmesi gibi konularda çalışmalar yürütmektedir (westpa.hu, 2015)

SONUÇ

Macaristan'da, bölgeselleşme politikalarının hayata geçirilmesinde, bölgelerarası gelişmişlik düzeylerinin azaltılmasında, vatandaşların refah düzeylerinin yükseltilmesinde, genelde toplumsal ve ülkesel kalkınmanın, özelde ise bölgesel kalkınmanın hayata geçirilmesinde bölgesel kalkınma ajanslarına önemli görevler düşmektedir. Bölgesel kalkınma ajanslarının etkili ve işlevsel hale gelmesinde, bu

oluşumların kurumsallaşmasını tamamlaması önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bölgeselleşme politikalarının oluşturulması, kamu yönetiminde değişim ve dönüşümün bir boyutunu oluşturmaktadır. Kamu yönetiminde reformun başarısı için vatandaşların yönetim sürecine daha çok katılımının sağlanması gerektiği vurgulanabilir. Bölgesel kalkınma ajansları, yönetişimin bir uygulama biçimi olarak işlev yürütebilirse, etkin ve verimli hizmet sunulması mümkün olacaktır. Bu bağlamda, kamu-özel-sivil toplum işbirliği içinde hareket edilerek, ortak yönetimin sağlanmasının da önemli bir husus olduğunun altı çizilebilir. Burada sivil topluma ve sivil toplum kuruluşlarına da çok iş düşmektedir. Bununla birlikte, kalkınma ajanslarının denetimine ve hesap verebilirliğine de dikkat edilmesi, bu oluşumların başarısı için önemli bir gerekliliktir. Sivil toplum güçlenirse, yönetimin hesap verme sorumluluğunu da etkileyecek, kamu kurum ve kuruluşlarının, dolayısıyla bölgesel kalkınma ajanslarının halk tarafından denetlenmesi daha kolay gerçekleşecektir.

Macaristan'ın siyasal, ekonomik ve yönetsel yapısının şekillenmesinde Avrupa Birliği'nin önemli bir rolü bulunmaktadır. Kamu yönetiminde yaşanan reorganizasyon çalışmaları ile birlikte Macaristan, yerelleşme deneyiminin ardından bölgeselleşme deneyimini de hızlandırmış ve derinleştirmiştir.

Avrupa Birliği sürecinde, Macaristan'da bölgesel politikalar belirlenmeye başlanmış ve bölgesel kalkınma ajansları uygulamaya geçirilmiştir. Macaristan'da yedi ayrı bölgesel kalkınma ajansı faaliyet göstermektedir. Bu kalkınma ajansları, turizm, ekonomik gelişme, kırsal kalkınma, ulaşım, çevre, haberleşme gibi alanlarda işlev ve faaliyetlerini yürütmektedir. Bölgesel Kalkınma ajansları özellikle, kentsel kalkınma ve bölgesel kalkınma konularına önem vermekte ve buna yönelik çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Sonuçta, Macaristan'da Bölgesel Kalkınma Ajansları aracılığıyla, bölgelerarası gelişmiş düzeyi farklılığının giderilmesi ve bölgesel kalkınmanın ve gelişmenin sağlanmasının hedeflendiği vurgulanması gereken önemli bir husustur.

KAYNAKÇA

"Central Transdanubian Region", <http://www.kdrfu.hu/en/central-transdanubian-region>, (Erişim Tarihi: 22.09.2015).

"DARFÜ Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség", <http://www.darfu.hu/index.php/ugynokseg/bemutatkozaz>, (Erişim Tarihi: 23.09.2015)

"NORDA Regional Development Agency",
<http://www.norda.hu/en/agency/introduction/>, (Erişim Tarihi: 22.09.2015).

"Regions Hungary",
<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:RegionsHungary.png#/media/File:RegionHungary.png>, (Erişim Tarihi: 22.09.2015).

"South Transdanubian Regional Development Agency",
<http://www.deldunantul.com/en/>, (Erişim Tarihi: 22.09.2015)

"The Central Regional Development Agency", <http://www.proregio.hu/en/central-region/region-in-numbers> , (Erişim Tarihi: 23.09.2015)

"The Észak-Alföld Regional Development Agency", <http://eszakalfold.hu/hu/szervezetunkrol.html> , (Erişim Tarihi: 22.09.2015).

"The Észak-Alföld Regional Development Agency",
<http://www.eszakalfold.hu/en/the-agency>, (Erişim Tarihi: 22.09.2015).

"West Transdanubian Regional Development Agency", <http://en.westpa.hu/>, (Erişim Tarihi: 22.09.2015).

Altınışık, İ. ve Peker, H.S. (2010). Bölgesel Kalkınma Ajansları, Ekonomik Önemi, Avrupa Birliği ve Türkiye'deki Durumları. Bütçe Dünyası Dergisi, Sayı 34

Arslan, E. (2010), Kalkınma Ajansları Ve Kalkınma Ajanslarının Türkiye Ekonomisine Beklenen Katkıları. Kamu-İs Dergisi, Cilt 11 Sayı 3

Atalık, A. (2012), "Bölge" Kalkınma Ajansları. <http://www.karasaban.net/bolge-kalkinma-ajanslari-ahmet-atalik/>(Erişim Tarihi:04.05.2015)

Atatorun, M. ve Okçu, M. (2013),"Macaristan'da Yerel Yönetim ve Bölge Anlayışı", (Ed. Özgür, H. ve Okçu, M.), Dünyada Yerel Yönetimler, ss.481-505, Ankara: Seçkin

Bildirir, H.N. (2005), Avrupa Birliği ve Türkiye Bölgesel Kalkınma Politikaları: Uygulamalar ve Alınan Sonuçlar. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep.

Erbaş, M.S. (2014), Dünyada Ve Türkiye'de Kalkınma Ajansları: Türkiye Genelinde Kalkınma Ajansları İle TR52 Bölgesi Mevlana Kalkınma Ajansının Faaliyetleri. Türk İdare Dergisi, Sayı 478.

Eryılmaz, B. ve Tuncer, A.(2013),Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Bölgesel Kalkınma Politikaları: Bölgesel Kalkınma Ajansları ve Türkiye Uygulaması. Akademik İncelemeler Dergisi, Cilt:8, Sayı:1.

Işık, N, Baysal, D. ve Ceylan, O. (2010), Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Bir Politika Aracı Olarak Kalkınma Ajansları. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:3 Sayı:2.

Kovacs, İlona Palne (2015), Macaristan'da Bölge İnşası: Güney Trans Tuna Bölgesi Örneği,
http://www.tepav.org.tr/sempozyum/2006/bildiri/bolum2/2_2_kovacsTR.pdf
(Erişim Tarihi: 30.06.2015)

Küçükali, A. (2013),Sosyal Politika Uygulamalarında Kalkınma Ajansları: Kudaka Örneği. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 3

Övgün, B. (2011), Türk Kamu Yönetiminde Yeni Bir Örgütlenme: Kalkınma Bakanlığı, Ankara Üniversitesi, SBF Dergisi, C:66, No:3, ss.263-281.

Özen, P (2005), Bölge Kalkınma Ajansları, TEPAV,
http://www.tepav.org.tr/upload/files/1271245092r8246.Bolgesel_Kalkinma_Ajanslari.pdf (Erişim Tarihi: 09.05.2015)

Şinik, B. (2010), "Macaristan'da Yerel Yönetimler", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C:19, S:2, ss.79-97.